

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14

TELEFON 124

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:

Pe un an Lei 120.—

Pe 1/2 an „ 60.—

Pe 1/4 an „ 35.—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Cluj 12 August 1923.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

Pentru străinătate un exemplar 3 Lei.

Protestul Cahalului din Cluj

S'a întâmplat săptămâna aceasta la Cluj ceva ne mai pomenit, o nouă călcare a tratatului de pace, o nouă violare a sfintelor drepturi ale minorităților, o sugrumare a drepturilor și mai sfinte ale neamului evreesc. De aceea o delegație a Cahalului din localitate s'a prezentat alaltăeri cu o falcă în cer și cu alta în pământ la primarul Clujului și era mai-mai ca delegația să ia drumul Genevei, Karlsbadului și altor centre sioniste, dacă d. primar nu'i făgăduia formal reintegrarea evreilor în sfintele lor drepturi.

Ce s'a întâmplat, pentruca comunitatea evreească din Cluj, organizația evreilor din Ardeal, să asalteze autoritățile cu protestul său dus în caz de nesatisfacere până la forurile internaționale? Ce s'a întâmplat?

Ați râde de bună seamă, dacă citind acestea nu v'ați da seamă de seriozitatea întâmplării:

În Piața Mihai Viteazul din Cluj este zilnic un fel de târg evreesc, de fructe, legume, scule și alte mărunțșuri, și în această piață s'a gândit și anul de ai noștri, că poate să deschidă o mică șatră de doi metri pe trei, cu costume naționale. Și-a cerut omul autorizația dela primărie și dela Oficiul vamal și a obținut un loc în această piață. A doua zi deci s'a prezentat cu agenții vămii de cari depinde piața și a voit să'i deschidă șatra. Dar pentrucă o șatră cu costume naționale nu putea fi aruncată între șetrile cu slană și brânză, ci în locul liber din capul șetrilor-bazaruri ce i'l destinaseră autoritățile, șetrile evrești trebuia să se mute cu un metru și jumătate (!) mai la dreapta, sau mai la stânga — nu ne-a interesat încotro. Atunci s'a pornit gura precupeților din Galiția sau nu știu de unde, au țipat la agenții vamali, la negustorul român și nu s'au lăsat în ruptul capului. Ai zice că așa ceva se întâmplă la orice târg. Dar iată, șatrării evrei „loviți în drepturile lor naționale“ (formulă care a găsit împământinare) s'au repezit cu toți ai lor la redacția ziarului jidovesc „Uj-Kelet“. A doua zi apoi a apărut alarma: un titlu pe două coloane, cu cele mai mari litere anunța, că vor să evacueze pe precupeții autohtoni ai Pieții Mihai Viteazul. Alarma lui „Uj-Kelet“ mai da de veste cele arătate mai sus: alarma dela Cahal, drumul acestuia la primărie, protestul, făgăduințele dlui primar. Și o! alarma ziarului jidovesc mai avea ceva: că vor să evacueze precupețimea în chestiune, de dragul unui negustor român din vechiul regat!

Nu interesează aci, că negustorul român era ardelean. Comentarul are însă o semnificație serioasă, asta este! Nu interesează nici că articolul alarmant era plin de contraziceri — ce are a face?

Dar interesează cele de mai sus în sine. Pentrucă abia deunăzi văzurăm pe controlorii Ligii Națiunilor prin Ardeal și văzurăm cum s'au dus la ei

iubiții noștri unguri și mai cu seamă evrei. Câte nu le-au putut spune, câte mari doleanțe ca aceasta de mai sus! Și de bună seamă, ne vom trezi dela Geneva cu ceva represalii; e așa de natural în suverana Românie-Mare,

Protestul în chestiune al Cahalului din Cluj este cel mai semnificativ din câte s'au văzut vr'odată. Și ar trebui să'l ținem bine, foarte bine minte!

Ardealul lui badea Cârțan

Figura simpatică a bătrânului colindător prin lumea românească și latină, cu dășagii plini de cărți adunate de pe la „răgătenii“ înduioșati, la vederea lui, de durerea Ardealului, este ștearsă astăzi pentru mulți din câți au iubit-o. Peste România una a lui badea Cârțan s'a întins hora destrăbălării politice, în care veselie înfrățirii o substituie insultele, ura și toate pornirile necesare desmembrării unui neam. Nu mai avem respectul oame-nilor de seamă de alte culori decât aceea a băltoacei zise partid politic al nostru. Iar rezultatul îl vedem de pe acuma și viitorul lui se promite frumos, încât să'l putem întrece nu peste mult însuși pe Ștefan Radici.

Nu ne gândim astăzi nimeni la nenorocirea aceasta, pentrucă prea trăim această destrăbălare, și nu mai avem timp să ne gândim nici la badea Cârțan.

Așa că al doilea Cârțan a putut fi zilele acestea între noi, fără ca pe cineva să'l înduioșeze. D. Vasile Popa, acest al doilea iubitor al tuturor românilor, colindător ca și Badea Cârțan, al tuturor plaiurilor românești, a putut apărea săptămâna aceasta în Cluj fără ca cineva să'l întrebe, să'l știe, cine este.

Este de plâns omul acesta astăzi. Are omul mania cea mai puțin rentabilă din România, de a'i fi drag să vadă pe toți românii una, să le ia ca amintire un autogram la toți pe câți îi întâlnește. Astfel colindă România-Mare, luând autogramul fiecărui bărbat politic, fiecărui om de stat și de cultură, fără să'l intereseze, că cutare este de-al cutărui sau cutărui partid.

Astfel se strecoară printre noi ca o muștrare vie pentru toată românimea de astăzi. Mi'l închipui Mesia care a visat marele vis al Unirii tuturor românilor și acum îi caută pe toți, îi îmbrățișează cu privirile și le ia ca amintire o iscălitură.

Am trăit să'l văd, astăzi și pe acest întârziat vizionar român. Unul care a primit 177 de sentințe de închidere sub unguri, a făcut doi ani închisoarea ungurească, a luptat pentru România întregită, și nu cere fiilor acestui neam altă răsplată decât o iscălitură pe care să o strângă la sân pentrucă este de român liber.

Sărmană nație a reșițelor!

Cum gătuesc evreii presa noastră din Ardeal

Fapta mizerabilă a depozitarilor evrei. Se impune o reacțiune din partea publicului.

Ne vine la cunoștință ade-vărata explicație a tângirii și dispariției ziarelor românești din Ardeal, cari nu'i destul că luptă cu cele mai mari greutăți, dar trebuie să întâmpine și o răutate fără margini din partea gătuito-rilor noștri de pe toate frontu-rile, din partea evreilor.

Chioșcarii și depozitari de ziare, în cazul când sunt evrei, au nerușinarea să primească zia-rele, dar le dosesc de cum le-au primit și chiar la cererea in-sistentă a publicului, spun că nu le au. La fel librăriile străine ascund orice ziar românesc, re-fuzând în acelaș fel să'l arate la cerere.

Boicotul acesta, cu atât mai mare cu cât ziarul românesc are o atitudine mai națională, a

ajuns să revolte. Inseși cafene-tele cari au tot interesul ca pub-licul consumator să aibă gazeta sa românească, dacă este ro-mânesc, știu să facă dispărut orice ziar românesc de îndatăce l-au primit.

În fața acestui atac care nu se mai face pe ascuns, ne trebuie o reacțiune energică și publică are acum prilejul să'i arate tragerea de inimă pentru presa sa. Noi avem la dispoziție numele multor asemenea hiene ale românismului, și le vom publica pentruca să se știe. Cerem însă — și nu numai pentru noi, pen-trucă este în joc toată presa românească ardeleană câtă o avem — și controlul publicului, ca să ardtăm că la noi în țară nu ne pot fi alții dictatori peste viață și peste moarte.

Instrucția publică în Ardeal și cifrele demografiei

Moțiunea congresului dela Arad și o petițiune a ungarilor din Cluj. O secție maghiară pe lângă școala medie din Cluj?

Am publicat nu de mult, acum vr'o lună și jumătate, ca pe un do-cument, pretențiunea ridicată la mini-ster de comunitatea evreească din Cluj, de a i-se înființa pe lângă școala normală de stat de aici o secție evre-ască. N'am fi crezut un singur mo-ment în seriozitatea unei asemenea inițiative, totuș i-am dat loc, pentru a tăia pofta acelora dintre minoritari dor-nici de precedente ca acel dorit de comunitatea evreească.

Iată însă, că această chestiune a secțiilor minoritare de pe lângă școlile statului trebuie să ne preocupe din nou. De data aceasta însă nu vom mai discuta faptul în sine; ci, pentrucă se depune o stăruință care ne acuză mereu de gândit, vom aduce aci și tratatul de pace în chestiunea pro-porției populației.

O pretenție a ungarilor din Cluj.

Suntem informați, că reprezentanții maghiarilor de aici ar fi cerut autori-tăților în drept înființarea unei secții maghiare pe lângă școala medie de stat din Cluj.

Nu știm pe ce își vor fi întemeiat îndrăzneala unei asemenea solicitări, dar vrem să arătăm un lucru:

S'a dovedit cu statistica oficială, că minoritatea maghiară de aici nu numai că nu este în privința școlilor dezavantajată, dar în multe privințe

este pe picior de egalitate cu popu-lația majoritară, iar în privința unor categorii de școli este într'o situație de o sută de ori mai favorabilă. Ast-fel, câtă vreme populația maghiară este de 27.7%, iar populația majori-tară de 57.3%, ungarii au 40 de licee câte românii, peste 70 de școli medii față de două-trei similare românești, 4 școli normale superioare față de nici una românească ș. a. m. d.

Comparația aceasta, între cifrele demografice și ale școlilor, este mai mult decât edificatoare. La aceasta mai trebuie adăogat atât, că tratatul de pace prevede, ca statul să îngăduie minorităților etnice un număr de școli în proporție cu numărul populației.

De ce nu se poate discuta cererea maghiară.

Revenind la petițiunea maghiară, stabilim, că școlile medii din Ardeal sunt aproape toate în mâni ungurești, așa că cererea în chestiune nici nu mai trebuie discutată. În afară de aceasta: școala medie din Cluj este o școală de arte și meserii, iar aceste școli, cu excepția uneia din zece, care are o secție românească (cea din Orade), toate sunt maghiare.

Cum să se împace deci această cerere cu tratatul de pace și cu de-mografia Ardealului? Am dori s'o știm aceasta.

Ofițeri dați în judecată pentru că nu s'au lăsat mituiți de evrei

Un proces interesant la Consiliul de război din Cluj. Contrabandiștii evrei ca martori contra ofițerilor cari nu s'au lăsat mituiți.

Consiliul de război al corpului 6. armată din Cluj a judecat Marți pe doi vrednici ofițeri români, a căror singură vină este, că încercându-se de către 23 de evrei contrabandiști să'i mituească, ei au preferat să le aplice câteva palme, decât să se lase corupți.

O contrabandă de trei milioane.

Cazul datează din 1920, când căpitanul Dragomir și locot. Marin Borcan, cu serviciul în Maramureș, la granița cehoslovacă, au prins o contrabandă de trei milioane încercată de 47 jidani. Douăzeci și trei dintre contrabandiști au putut fi prinși și dați forurilor superioare pentru judecată. Cei douăzeci și trei au încercat însă întâi să scape cu fața curată, oferind căpitanului Dragomir și locotenentului Borcan trei sute de mii. Tentativa aceasta de mituire, după cum am aflat, s'a produs în împrejurări cari sunt demne de reținut:

Opera Talmudului.

Unul dintre ofițerii ajunși acum în fața judecății era în pat, bolnav, și cei 23 de contrabandiști l-au asediat formal cu mita, iar când cu toate stăruințele nu l-au putut convinge să și murdărească cinstea, contrabandiștii, cu semne cabalistice făcute peste cartea Talmudului adusă cu ei, i-au jurat pe Talmud că nimeni nu are să știe.

În timpul apoi, când le făceau instrucția, ofițerii au fost mereu asaltați din toate părțile. Încercarea de corupere a evreilor a mers până acolo, încât aflând că cei doi ofițeri au logodnice în Bucovina, nu s'au sfiit să ceară și intervenția logodnicilor, fi-rește cu acelaș rezultat.

Contrabandiștii au fost trimiși cu actele și corpul delict (contrabanda și mita) la foruri superioare. Cum, cum nu, îi vedem azi liberi, și, ca să fie și mai de batjocură, i-am văzut apărând în fața judecății ca martori contra ofițerilor cari nu s'au lăsat corupți.

Când ofițerul înțelege să rămăe integru.

Darea în judecată a ofițerilor s'a făcut în urma faptului, că din depozitiunile făcute de evrei la forurile superioare reieșea, că ofițerii în urma tentativei de mituire li-au aplicat câteva palme sau ce va mai fi fost.

Astfel am văzut apărând ca martori contra lor, pe Stauber Leb, Stauber Fișu, Perl Iuhmann, Perl Ițig a lui Zdril, Strul alui Leibn, Strul Stober, Ițig Katz și alții cari ne scapă, toți din Petrova, jud. Maramureș, și pe țaranul cumpărat de ei, George Muntean, din acelaș sat, care în decursul mărturisirii strâmbe s'a încurcat și contrazis de atâteaori, încât a trebuit suspendată ședința.

Curtea a avut ca președinte pe d. col. Bulbuc, iar comisar regal pe d. maior Bretan. Apărarea a fost reprezentată prin d. căpit. Vasile Dumitrescu, locot. Crihan, dr. Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj, Vintilă Petala și dr. Fabius. Toți apărătorii au arătat, că nu poate fi osândit un ofițer care după ce și-a vărsat sângele pentru țară, s'a opus de a fi corupt de ele-

mentele cari și în război și după aceea fac numai operă distructivă. Au fost casași, d. Vintilă Petala, dr. Amos Frâncu și dr. Fabius, iar dnii căp. Dumitrescu și locot. Crihan au strălucit prin pledoarii deosebit de emoționante. Mai trebuie remarcat, că însuși un membru al consiliului, d. maior Eliat, s'a pronunțat în ședință, că ofițerii de pe banca judecății trebuie felicitați pentru că nu s'au lăsat corupți. Rămâne apoi maxima produsă de d. dr. Frâncu din codul roman, după care „insulta adusă ofițerului se achită cu bătae“ (verba, verberibus compensatur).

Consiliul, în urma acestora a achitat pe vrednicii ofițeri, pe cari i-am văzut în situația care numai la noi poate fi cu puțință, de a avea ca acuzaatori pe acei cari au lucrat să'i corupă.

Rep.

Omorul ritual

Crima dela Tisza—Eszlár și supărarea ziarelor evrești din Cluj. Ceeace era să se repete la Mihaifalău. Mistificarea organului evreesc „Uj-Kelet“.

Ceea ce este omorul ritual la evrei, nu mai trebuie explicat; la sate, la orașe, în toată lumea se știe crima ce se impută poporului ales al lui Iehova, că ia sânge de creștin pentru a se folosi de el în ceeace el numește religia sa. Evul mediul este plin de cazuri de revolte de ale creștinilor provocate de crimele de acest fel imputate poporului ales al lui Dumnezeu și nici până astăzi — deși cazurile sunt mai rare — nu s'a putut ierta evreilor această faptă. Crima de acum 35 de ani, dela Tisza-Eszlár, din Ungaria, a venit să agite din nou spiritele creștine și dacă astăzi, în zilele agitețiilor antisemite din România, omorul ritual de atunci a trebuit readus în discuție, nu sunt vinovați românii că au făcut-o; după cum vom vedea mai jos, o tentativă de omor ritual s'ar fi făcut în România în zilele noastre, și acei, cari au dat alarma nu au fost nici studenți nici români, pertruca acum când se pomeneste într'un ziar studentesc de crima de acum 35 de ani din Ungaria, ziaarele evrești din Cluj să poată acuza România și guvernul român.

Să pomenim în treacăt, că acuzația omorului ritual a pricinuit evreilor de pretutindeni mult sânge rău, făcându'i să'l tăgădească categoric. Cât rău li-a făcut, vom vedea mai bine de acolo, că înșiși evreii încreștinați n'au putut să nu se îngrozească și mai târziu de prigonirile la care i-a expus pe evrei această crimă, și unii ca Heine s'au grăbit să'l apere deși nu mai aveau cu ei nimic. Dar tocmai când cu vremurile noi această crimă era să se uite, a venit cazul de acum 35 de ani și a fost destul. Iar azi, când cu toată pornirea contra iudaismului omorul ritual nu era adus în discuție, a venit cazul dela Mihaifalău.

Tot în treacăt vom pomeni de ves-tea ce ni-o aduce „Uj-Kelet“, organul evreilor din Ardeal, că un profesor dela facultatea de medicină din Cluj, pe care îl bănuim, pregătește un tra-

Concesii făcute școlilor maghiare

Săptămâna aceasta au avut loc la Cluj tratative între d. dr. Alex. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal și delegații confesiunilor ungurești, în chestiunea doleanțelor cunoscute ale școlilor maghiare nesupuse.

În urma acestor convorbiri s'a făcut școlilor maghiare următoarele concesii.

S'a îngăduit coeducația în clasele inferioare ale școlilor secundare și s'a permis, ea în școlile profesionale să între și elevi de altă confesiune de cumva unul dintre părinți este de confesiunea școlii respective. Încuviințarea înscrierii elevilor de altă confesiune se va da de altfel de minister la cereri individuale, în cazuri în cari ministerul va socoti de cuviință.

Examenul particular n'a fost încuviințat în școlile profesionale nici de data aceasta.

și-a lăsat copiii în stradă, nici cetățenii adulți nu cutezau să iasă după ora nouă din casă. Ceeace se întâmplă numai sub stare de asediu, s'a întâmplat în timp de pace, în această comună.

Destul că sinagoga nu s'a deschis nici astăzi, iar alarma s'a domolit numai după ce conducătorii evrei ai minorității maghiare au făcut toate sforțările, prin presă, prin predici ș. a.

În ce ne privește nu ne plac aceste discuții. Dar când vedem mistificarea pomenită a ziarului evreesc de aici, trebuie vrând-nevrând să'i amintim toate câte nu'i sunt pe plac.

Și mai sunt de aceste multe!

ZO.

Congresul învățătorilor contra privilegiilor școlilor minoritare

— O adresă edificatoare către Liga Națiunilor —

Duminecă și Luni s'a ținut la Arad congresul învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, luând în discuție în special situația școlilor românești în raport cu școlile minoritare.

Congresul a votat în sensul celor discutate o moțiune, în care protestează că se dă școlilor minoritare privilegii. Numărul acestor școli nu este în raport cu populația, așa cum prevede tratatul de pace, iar instrucția lor se face numai în limba maghiară. Școlile acestea, deși conform tratatului de pace trebuie să învețe în mod obligatoriu limba română, neglijează total limba statului.

Congresul a mai protestat în afară de aceasta contra faptului, că deși minoritatea maghiară avea mai multe școli decât îi încuviința proporția populației, a mai înființat școli noi, chiar în localități în cari statul susține pe cheltueala sa școli ungurești.

Ca încheiere, memoriul adresat guvernului și președintelui Ligii Națiunilor cere, respectarea de către minorități a constituției statului, care le dă toate drepturile dar le pune și obligațiuni.

Congresul medicilor veterinari

Azi s'a deschis în sala festivă a prefecturii județului din localitate congresul anunțat de noi acum o săptămână, al medicilor veterinari din Ardeal și Banat.

Congresul acesta este întâiul de când ființează Asociația medicilor veterinari crată încă acum trei ani.

Prezidează d. dr. Tofan, prim-medic veterinar al județului Cojocna. În ședința dinainte de amiază s'a dat citire rapoartelor asociației și s'a discutat chestiuni profesionale.

Partea congresului care interesează în mare măsură și publicul, vor forma-o trei conferințe despre chestiunea zootehniei în Ardeal.

Noua Constituțiune votată de Adunările Naționale Constituante, sancționată și promulgată în ziua de 28 Martie 1923, se află de vânzare la *Librăria Anca, Cluj. O broșură Lei 6.*

tat contra așa-zisei legende a omorului ritual. Să i'l vedem!

De-ocamdaia ne preocupă faptele.

Ilustrația. Deșteptării.

Ziarul „Deșteptarea“, de pe timpul regimului maghiar, publicase un tablou sugestiv eternizând hidoasa crimă dela Tisza-Eszlár. Ilustrația aceasta a fost reproducă acum săptămâna de „Cuvântul Studentesc“, cu mențiunea, că a obținut autorizația de a-o reproduce din „Deșteptarea“.

Mistificarea ziarelor evrești din Cluj.

Atât a fost de ajuns, pertruca a doua zi organul evreilor din Ardeal, „Uj-Kelet“, să dea alarma și să acuze guvernul că îngăduie agitația anti-evrească. „Uj-Kelet“ reproduce textul din „Cuvântul Studentesc“ privitor la menționata autorizație, dar omițând intenționat cuvintele „după Deșteptarea“, a tradus astfel: „am cerut și obținut autorizația de a reproduce și răspândi...“

Vă dați acum cu socoteala, cât de ușor i-a fost mistificatorului dela ziarul evreesc (care totuș semnează!) să acuze guvernul.

Dar ne interesează prea puțin această obișnuită excocherie a ziarului evreesc.

Este mai de interes pentru noi să aducem și în discuția presei românești ceva nou ce s'ar fi încercat, tot în legătură cu omorul ritual, în România, în zilele noastre.

De ce nu s'a mai sfințit sinagoga din Mihaifalău.

Comuna Mihaifalău (Ermihályfalva) este o comună pur ungurească, cu câțiva evrei, cari își construiseră în timpul din urmă o sinagogă. Sinagoga era gata de mult, totuș sfințirea ei întârzia — pe motivul — după alarma din sat — că nu s'a luat încă sânge creștinesc dela atâția copii câți prevede Talmudul. S'a dat deci alarma, și săptămâni întregi nimeni din comună nu

Băncile, Comercianții, Industriașii sunt rugați să-și facă Inserțiunile reclamele în ziarul „Clujul“ în preț de jumătate ca ori unde.

Informațiuni

— **Boicotul contra ziarului românesc.** Faptul, pe care îl arătam în prima pagină a ziarului nostru, că depozitarii evrei au început în tot Ardealul un boicot pe viață pe moarte contra gazetelor românești cari nu înțeleg să facă propagandă jidovească, este, credem destul de serios, pentru că înseși organele siguranței statului să și spună și ele cuvântul. Și iată de ce: pentru că în timp ce ziarul românesc este osândit la moarte, aceleși firme care ne jură nouă moarte, aruncă pe piața Ardealului toată producția bolșevică, ungurească, de peste graniță. Este un fapt, care nu i va scăpa nimănui privind chioșcurile de ziare din Ardeal, mai cu seamă pe cele din gări.

— **Ministrul comunicațiilor la Cluj.** Miercuri dimineață, cu trenul de opt, a sosit la Cluj d. general Tr. Moșolu, ministrul comunicațiilor, venind dela Orade unde a avut de asistat la un eveniment, important cu deosebire pentru dsa. Marți adică a avut loc instalarea noului prefect de Orade, d. Hodor, care ia locul dlui Iulian Peter, prefectul faimos din pricina căruia ministrul comunicațiilor jurase să nu mai calce în Orade până la numirea altui prefect.

La Cluj d. general Moșoiu a vizitat mai multe instituțiuni și a căutat să aibă informațiuni despre mersul partidului liberal.

— **Cine scumpește viața.** Congresul negustorilor din întreaga țară, ținut azi săptămâna la Cluj, a arătat printre altele, că nu numai comerciantului trebuie să i atribuim scumpetea de pe piața de astăzi. D. Tufii, fost atașat comercial al României la Praga, a ținut să ne atragă atenția, că trebuie să protestăm și mar mult decât contra negustorilor, contra acelor pierde-vară cari se lenevesc toată ziua prin cafenele, contribuind, prin aceea că nu muncesc, la scumpirea traiului.

— **Opera Talmudului.** Poliția locală a arestat și trimis la parchet pe indivizii Paul Fischmann și Akos Fischmann din Cluj, pentru că au violat pe o fetiță de 12 ani, vecină a lor, după ce au mormit-o cu tot felul de declarații de dragoste și au dus-o pe malul Someșului, într'un loc ascuns, unde i-au pus un căluș în gură, scoțându-i numai după ce nenorocita fetiță leșinase.

— **Delegația congresului negustorilor la București.** O delegație a negustorilor din Cluj, conform hotărârii de Miercuri seara a negustorilor de aici, a plecat la București pentru a să spună guvernului și în mod verbal doleanțele discutate azi săptămâna de congresul negustorilor.

— **Scumpirea hârtiei.** Guvernul a încuviințat fabricilor liberale scumpirea hârtiei cu începere din această lună.

— **Procesul de evacuare al Universității locale.** Săptămâna aceasta s'a dezbătut la Tribunalul local procesul intentat de locatarii evacuați ai edificiului din strada Babeș cumpărat de Universitate pentru a deschide acolo un cămin. Tribunalul a contramandat sentința anterioară de evacuare.

— **O nouă filială a Sfatului Negustoresc.** La Almaș s'a înființat și s'a deschis Miercuri o nouă secție a Sfatului Negustoresc.

Congresul studentesc interzis definitiv

Eșuarea tratativilor cu guvernul. Convocarea unei întruniri a delegațiilor tuturor Universităților din țară.

Săptămâna aceasta s'a întors dela București D. Ion Moța președintele centrului studentesc „Petru Maior”, însărcinat să trateze cu guvernul în chestiunea congresului studentesc dela Cluj interzis acum două săptămâni de consiliul de miniștri.

Delegatul studenților clujeni a adus acest răspuns, că guvernul rămâne consecvent hotărârii sale de acum două săptămâni. Tratativilor au eșuat, spre nenorocul atât al guvernului care nu va mai putea să știe studențimea română angajată la o atitudine sau alta, cum era în cazul încuviințării congresului, cât mai cu seamă spre nenorocul studențimii, dar nu și al cauzei, care prin această nouă măsură brutală a guvernului a câștigat în adâncime.

Pentru precizarea viitoarei atitudini a studențimii, care era să se facă în congresul dela 20 August la Cluj, s'a convocat la Iași pe ziua de 22 August o conferința a delegațiilor studențimii din întreaga țară.

In legătură cu aceasta primim

din partea biroului central din Cluj pentru organizarea Congresului General Studentesc următorul

Comunicat:

Având în vedere faptul ca guvernul a oprit Congresul General Studentesc, care trebuia să aibă loc la Cluj, în zilele de 20 August și următoarele, se aduce la cunoștință tuturor, ca Biroul nostru își încetează activitatea, deoarece toate stăruințele comitetelor studențești de a face guvernul să revină asupra tiranicei hotărâri, au rămas zadarnice, congresul fiind interzis a se ține sub orice formă.

Situația nou creată va fi examinată și soluționată prin luarea unor hotărâri definitive în congresul tuturor delegațiilor studențimii, care se va ține la Iași în 22—29 August 1923 în urma căruia se va da un comunicat, care va servi de îndrumare fiecărui student până la adunările Centrelor, cari se vor ține îndată ce vor sosi studenții în orașele universitare.

Sunt rugați și pe această cale toți membrii comitetelor centrale să ia parte la acest congres.

Un important decret în chestia liniilor ferate particulare.

Guvernul român a dat zilele acestea un decret pe care l-a notificat și Budapestei, arătând, că liniile ferate foste ale societăților din Ungaria și statificate astă iarnă, rămân și pe mai departe în proprietatea acelor societăți. Statificarea lor s'a făcut numai în privința personalului, pentru că la caz de nevoie statul să aibă asigurat controlul necesar.

— Noul școlii minoritare nesupuse.

Lichidatura din Cluj a resortului instrucțiunii publice a constatat, că școala armeană din Gherla deși a cerut încuviințarea de a fi înțată în urma declarației formale că va învăța numai armeneste, iar limba ungurească numai ca studiu facultativ, învață numai ungurește, educându-și elevii în spirit revanșard unguresc.

O altă școală nesupusă este gimnaziul săsesc din Reghinul-săsesc, care deși i-s'a încuviințat limba maghiară numai ca studiu facultativ, a introdus-o obligatoriu, predând-o în mai multe ore decât limba statului.

Ministerul va lua dispozițiunile necesare pentru a se respecta legile țării.

— **„Învățătorii români protestează la Liga Națiunilor contra guvernului român.”** Așa ne spune „Ellenzék” din săptămâna aceasta, adăogând că congresul dela Arad al învățătorilor a hotărât să protesteze la Liga Națiunilor pentru că minoritățile au un tratament insuportabil.

Cititorii să vadă memoriul congresului învățătorilor publicat în altă parte a ziarului nostru și se vor convinge cât de cutezător știe organul partidului maghiar să denatureze.

— **Anuarul internatului de fete „Regina Maria” din Cluj** a apărut astăzi în editura dlui Al. Anca, publicat de dna directoară a internatului, Aurelia Pipoșiu.

— **O școală maghiară, care emite certificate fără autorizație.** Școala medie luterană din Cluj, căreia i-s-a ridicat la sfârșitul anului dreptul de publicitate, a emis totuș certificate, cu

toate Statul, pentru că elevii să nu și piardă anul, a instituit o comisie de stat care să dea certificate acestor elevi. Direcțiunea școlii în chestiune a îndemnat însă pe elevi să nu se prezinte la acea comisie și li-a dat ea certificate.

— **Primiriile la școala de contabilitate și educație cooperatistă din Ludošul de Murăș,** care se deschide la 1 Sept. se fac în baza unei cereri înaintate între 15—31 August și însoțite de aceste acte: actul de naștere, de absolvire a cel puțin șase clase primare, act de vaccinare și de moralitate.

Elevii fac 9 luni cursuri teoretice, 6 luni practică și 2 luni cursuri de complectare, după care vor obține diploma și vor fi numiți contabili la bănci populare și cooperative, federale, contabili-regionali și revizori-contabili.

Absolvenții acestei școale, cari vor obține diploma de contabilitate, vor beneficia de reducerea stagiului militar la un an, — conform legii publicată în Mon. Oficial No. 140/920.

Pentru acest an sunt vacante numai 60 de locuri, numai pentru băieți. Elevii vor fi înștiințați fiecare, când să se prezinte.

— **Nouii manuale școlare.** Zilele acestea va apărea în editura dlui Al. Anca, Cluj, „Comentarii de bello Gallico” a lui C. Iulius Caesar, cartea I. și VI. Cap. XI—XXVIII, întocmită de d. prof. Tr. Popa dela liceul militar „Mihaiu-Viteazul” și aprobată de Minis. Instr. Publice. Considerând comenzile în număr foarte mare ce s'au făcut până acum, este recomandat ca acei cărora le trebuie acest manual să se îngrijească a l'avea din vreme.

Săptămâna viitoare se vor pune pe piață încă câteva manuale noi aprobate.

— **Prelungirea termenului repatrierilor.** Cu ziua de 28 Iulie, după cum se știe, a expirat termenul de rămânesc la noi a acelor cari nu au optat pentru cetățenia română. Cu

toate acestea repatrierea acestora nu s'a făcut nici până astăzi, iar o informațiune la care am ajuns ieri anunță, că sunt pe cale tratative între Ungaria și România pentru prelungirea termenului.

— **Sportsmanii Ungariei la noi.** Un corespondent anunță, că și societatea sportivă „Sparta” din Gherla își are echipierul cetățean maghiar la fel cu echipele dela noi, cari tot așa ca și „Sparta” din Gherla, se zic a spijini sportul românesc.

— **Ghinion.** În presa orădană a făcut senzație câțva timp știrea, că un personaj dela teatrul maghiar de acolo a siluit o coristă. Asemenea senzații sunt obișnuite în presa ungurească, și este unul din faptele cari explică marele tiraj al ziarelor cari le vânează. Așa că nu ne-ar interesa de loc faptul divers dela teatrul dlui Parlăgi, dacă „Ujság” din Cluj nu ni-ar fi adus un lucru într'adevăr interesant: o declarație de rectificare din partea artistului, după care nu dânsul este vinovat întrucât s'a învoit cu fata mai dinainte și întrucât doctorul a constatat că întâmplarea cu bucluc n'a adus nici o stricăciune.

Inchipuiți-vă mâine povestea aceasta într'o revistă umoristică; să te prindă că practici corupția minorelor, să ajuungi pe la poliție, pe la parchet, și după ce, după toate astea ai mai ajuns și în gazete, să te pui tot tu să rectifici declarând că deși ai avut învoirea cuiva să faci ceva, n'ai făcut nici o ispravă! Totuși declarația din „Ujság” nu știu dacă a făcut aceeași senzație pe care a făcut-o descoperirea faptului de ademenire.

APELI

În ziua de 6 st. v. 19 st. n. August 1923, ziua marilor lupte și a biruinței care a descătușat atâtea neamuri de sub robie, se va pune piatra ctitoarească a Mauzoleului Neamului la Mărășești și a criptelor, pentru adăpostirea osemintelor a 10.000 ostași.

La această pioasă ceremonie, Societatea Ortodoxă Națională a femeilor române, chiamă pe toți cei cu inimă românească, pe toți cari au avut o rudă, un prieten, un frate, un soț, un părinte, care jertfindu-se pentru țară, au făurit unitatea națională.

Voi toți cari ați purtat lupta grea, alături de camarazii voștri, soldați și ofițeri ai scumpei noastre armate, invalizi de război, cari sunteți pildă vie a jertfelor consimțite de bună voe, văduve și orfani de război, veniți să ingenuchem la mormintele celor morți pentru patrie, și să iscălim cu toți pergamentul nemuritor care zidit în piatră, va rămâne de-a pururea mărturia recunoștinței noastre către erol umili, cunoscuți sau necunoscuți, care odihnesc pentru vecie pe câmpia Mărășeștilor.

Societatea Ortodoxă, ridicând cuibul de odihnă al Eroilor, roagă pe toți bunii români, să participe în număr cât de mare la acest mare praznic al neamului. Ceremonia religioasă va începe în ziua de 6/19 August la orele 9½ dimineața pe câmpul de luptă la Mărășești, pe terenul donat în fața gării de domnul Gh. U. Negroponte Societății Ortodoxe.

Președintă:

Alexandrina Gr. Cantacuzino.

„Iubirea” cea mai nouă notă muzicală pentru voce și pian compusă de vestitul nostru cupletist Emil Dumitrescu. Se află de vânzare la Librăria Alexandru Anca Cluj. Prețul 15 lei. În provincie prin postă 18 lei. Toți amatorii de romane trebuie să o aibă.

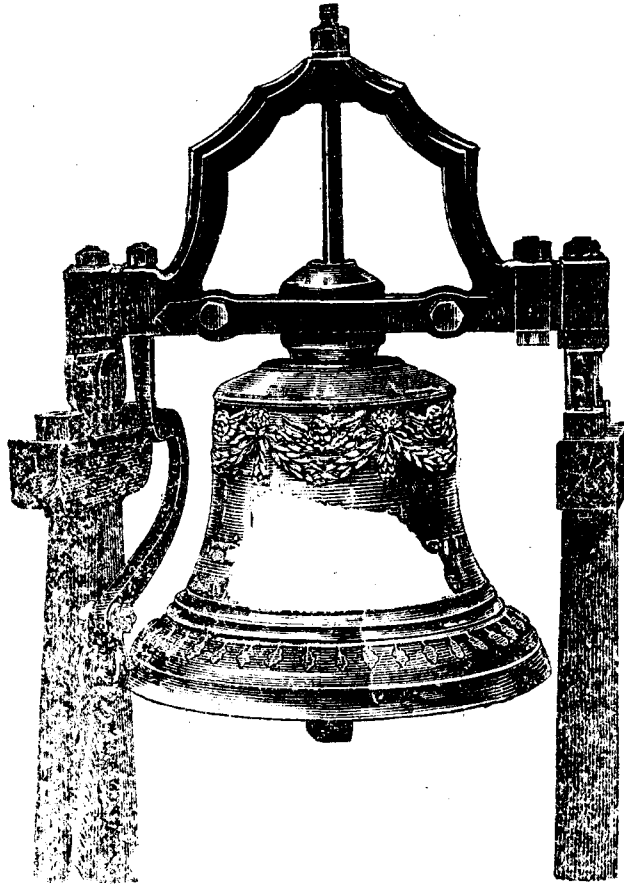
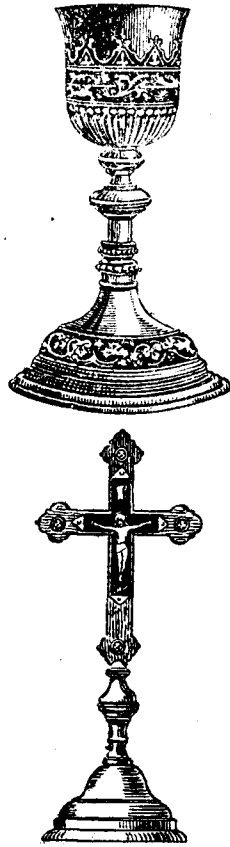
Răspândiți ziarul „Clujul” care apare permanent în 10.000 exemplare.

Fabrica română ardeleană de clopote patentate și Ornate Bisericești **Alexandru Anca, Cluj**

1870

Distins cu medaile de argint și mai multe diplome

Înainte succesorii lui Efraim Andrásófszky

Birourile: CLUJ, Piața Unirii 32 și Reg. Maria 14. Fabrica C. Victoriei 36.

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechinul recept Andrásófszky, care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Înainte de a face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. Veniți, Vedeți și vă convingeți.

Az ország egyetlen gyára, amely szabadalmazott harangot készít kitűnő minőségben az Andrásófszky receptje szerint, mely több kiállításon volt arany és ezüst érmmel kitüntetve. Tartósságáról több évi felelősséget vállalunk. Mielőtt bárhol rendelést tenné, kérjen felvilágosítást és ajánlatot gyárunktól. Jöjjenek nézék és győződjenek meg.

CASSA DE PĂSTRARE ȘI BANCĂ DE CREDIT SOCIETATE PE ACȚII

(12) 7-10 CLUJ PIAȚA UNIRII 7.
Fond de rezervă cca 15,000,000 Lei. Filiale: Dej, D.-Sânmărtin,
Capital Social 16,000,000 Lei. Alba-Iulia, Târgul-Murăș.
Devize primim sub condițiuni favorabile.
Depozitul pulpitelor „SAFE” stau la dispoziția
clicentei cu prețurile cele mai avantajoase.

Banca Ardeleană și Casa de Economie S. A.

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (2) 7-10
Capital social: Lei 40,000,000.
SUCURSALE: Tg.-Mureș, Uioara, Reghinul-Săsesc, Turda.
Depozitul pulpitelor „SAFE” stau la dispoziția clicentei cu prețurile cele mai avantajoase.

Aurel Decei Restauratorul gărei al C. F. R. Cluj.

Cea mai bună, mai solidă și gustoasă culină. Vinuri escelente garantat naturale și soiuri cu prețuri civile.
Superioară a tuturor Restaurantelor din țară. || (33) 7-10 Cerați și Vă veți convinge!

Domni Advocați și Judecători!

Comandați urgent dela **Librăria Anca, Cluj**
„Legea de execuție”
cu prefață de Dr. Stefan Laday. Prețul Lei 65.-
„Vademecum” juridic
român—maghiar de Alex. Balázs. Prețul 60 Lei.

A apărut în ediția Camerei de Comerț și Industrie Cluj.

Explicarea Nouilor legi de impozite

din care fie cine pricepe clar dispozițiile legii și își poate socoti simplu darea din 1 Aprilie 1923. Prețul unui exemplar face 3 Lei.

Noua Lege a chiriilor

Prețul unui exemplar face 5 Lei. Să află la Librăria Anca, Cluj.

Redactor responsabil: *Isaia Tolan.*

ȘIEFUTORIE ȘI

FABRICĂ DE OGLINZI

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după deseneuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefutoria de sticle și oglinzi

HUNWALD,

Cluj, Str. Vlăhuță 3. Telefon 1-47. (32) 7-10
Resmăluim oglinzi stricate.

Dumitru Vionica

Piața Mihai Viteazul 5.

Magazin de specialități în brânzeturi, cașcaval, slănină, salam, unsoare. Vin, spirt și licheruri.

(31) 7-10 Engros și Endetail.

Tot felul de cărți și tipărituri se pregătesc prompt și solid la
Instiit. Grafic Alex. Anca Cluj

Marele Restaurant
„Pavilonul Hornarul”
Regele Ferdinand 63.

(30) 7-10 Bucătărie aleasă, mâncări calde și reci permanent, beuturi escelente. Zilnic concert dela ora 8 dim. până la 2 noaptea.

In atenția femeilor!

A APĂRUT

în editura Librăriei Anca Cluj, indrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat **„Cartea Moaşelor”** Fiecare femeie trebuie să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femești cu 130 fotografii femești explicative.

Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Prețime! Nou Apărut!

Predici la morți

de I. Marga

1 expl. 35 lei. Se află la Librăria Anca Cluj.

Tiparul Instiit. de Arte Grafice Alexandru Anca, Cluj.